

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2004-3005

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Salasuo, Mikko			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Huumeet ajankuvana : Huumeiden viihdekäytön kulttuurinen ilmeneminen Suomessa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Talous- ja sosiaalihistoria			
Työn laji-Arbetets art-Level Väitöskirja		Aika-Datum-Month and year 2004-11-19	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 215
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Huumeiden käytön pitkiä kehitystrendejä Suomessa kuvataan usein metaforalla huumeaalto. Puhutaan kahdesta huumeaallosta, joista ensimmäisellä tarkoitetaan 1960-luvulla yleistynyttä huumausaineiden, erityisesti kannabiksen, kokeilua ja käyttöä. Toisella aallolla viitataan 1990-luvun alussa alkaneeseen kokeilun ja käytön yleistymiskehitykseen, jonka seurauksena huumeiden käytöstä on tullut yleisempää kuin koskaan aiemmin. Molemmille huumeaalloille on ollut ominaista niiden kytkeytyminen osaksi kansainvälisiä nuorisokulttuurisia virtauksia (hippi-liikettä ja tekno- ja ravekulttuuria), huumeiden käytön satunnainen luonne ja käyttäjäkulttuurin keskeinen asema käytön luonteen määrittämisessä.</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan yhteenvedoartikkelissa sekä seitsemässä erillisessä artikkelissa kahden huumeaallon kulttuurista ilmenemistä Suomessa erilaisista laadullisen tutkimuksen näkökulmista. TEMAATTISESTI tutkimus rakentuu siten, että aluksi käsitellään 1960- ja 1970-luvun kannabiskuvioista, joissa nuorisokulttuuri ja huumeet kytkeytyivät ensimmäisen kerran toisiinsa. Näitä kuvioita erittelevä artikkeli toimii historiallisena taustana ja temaattisena vertailukohtana muille artikkeleille, joissa tarkastellaan 1990-luvun uuteen juhlimiskulttuuriin kytkeytyvää huumeiden käyttöä. Tarkastelu aloitetaan 1990-luvun huumeilmiöiden symbolin, ekstaasin, historiasta ja lomittumisesta osaksi kansainvälistä nuorisokulttuuria. Ekstaasin leviämisen yhteydessä kartoitetaan myös aineen ympärille muodostuneiden huumeemarkkinoiden kehitystä sekä niiden torjuntaan liittyviä hankaluuksia. Tämän jälkeen tarkastellaan huumeilmiön ”hitaampaa” historiaa sosiologisilla analyyseillä, eli pureudutaan siihen, millaiset muodot kansainvälinen huumeekulttuuri Suomessa sai, miten käyttäjät erottautuvat muusta nuorisokulttuurista sekä millaisia terveystarkastuksia käyttöön liittyy. Lopuksi tarkastellaan nykyajan huumevalistuksen muotoja.</p> <p>Tutkimusaineisto Tutkimusaineisto koostuu useista erilaisista ja eritasoisista aineistoista. Niitä yhdistelemällä on rakennettu ikkunoita, joista avautuu erilaisia näkökulmia huumeekulttuurien sisälle. Keskeisessä asemassa ovat käyttäjä- ja viranomaishaastattelut, viranomaisten kontrolliaineistot, Internetistä kerätyt aineistot sekä kohdennettu erityiskysely Internetissä. Erityisesti haastatteluaineistot tarjoavat tietoa, jota voidaan hyödyntää huumeiden käytön kulttuurisen kontekstin tarkastelussa. Toisaalta myös muissa aineistoissa on sellaisia kulttuurisia aineksia, jotka sekä tukevat haastatteluaineistoa että avaavat siitä poikkeavia näkökulmia.</p> <p>Tutkimustulokset Huumeaallot liittyvät ajanjaksoihin ja sukupolviin, joissa huumausaineiden käyttö ja siihen liittyvät merkitykset ovat nousseet tärkeään asemaan. Huumeiden käyttö ja käyttäjät mobilisoituvat osana tiettyjen sukupolvien jakamia historiallisia ja kulttuurisia kokemuksia. Yhteisestä kokemusmaailmasta nousee erilaisia sosiaalisia ja kulttuurisia liikkeitä. Niiden puitteissa organisoidutaan ajamaan ja edistämään hyväksi koettua elämäntapaa ja tavoitteita. Yhteinen kokemusmaailma muovaa makuja, mieltymyksiä ja käyttäytymistä ja näin vaikuttaa huumausainekokeilujen ja käytön yleisyyteen sekä käyttöön liitettäviin merkityksiin. Tämä on tarkoittanut käytännössä uudenlaisten käyttötapojen ja aineiden ilmaantumista, uusien markkinoiden ja rikollisuuden muodostumista, uusien huumeikäsitusten syntymistä, ja näiden kautta uudenlaisten huumeekuvioiden kehittymistä. Uusien käyttökulttuurien epävirallinen sosiaalinen kontrolli ja niiden rituaalit ja normit määrittävät ja säätelevät käyttöä.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>huumeet - käyttö - kulttuuri - Suomi</p> <p>ehkäisevä päihdetyö - Suomi</p> <p>päihteet- nuorisokulttuuri</p> <p>amfetamiini - ekstaasi – cannabis</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
<p>Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information</p> <p>Stakes, tutkimuksia 149, ISSN 1236-0732</p>			